

Venekanyle eller venekateter?

Begrepene *venekanyle* og *venekateter* brukes delvis om hverandre, men det er galt.

I Tidsskriftets julenummer sto det en nyhetssak med overskriften *Når bør venekanylen byttes?* (1). Bruken av «venekanyle» passer dårlig med at det i originalartikkelen som nyhetssaken var basert på, står «peripheral intravenous catheters» (2).

En kanyle er en hul nål (av latin *cannula*, lite strå) som ikke er egnet til å ligge inne i en vene over tid. Derimot kan en tynn plastslange, et kateter, bli liggende. *Kateter* er gresk og betyr i medisinsk sammenheng forskjellige typer hule sonder eller slanger som kan føres inn i kroppen gjennom naturlige eller kunstig anlagte åpninger.

Tidsskriftet er ikke alene om å bytte ut ordet kateter med kanyle. For eksempel inneholder *Turnuslegeboka* et kapittel om hvordan venekanyle skal legges inn, mens det egentlig handler om å legge inn et perifert venekateter (3). Dette er bare ett av mange eksempler. Faktisk gjenfinnes også feilen i Tidsskriftets ordliste, der det tilrådes bruk av ordet «venekanyle» i stedet for «Veneflon» (4). Selv om Veneflon-systemet inneholder kanyle som en av bestanddelene, så er det kateteret som er det viktige. Det er kateteret som skal bli liggende inne i venen, til bruk ved infusjoner. Kanylen er bare til hjelp som mandreng.

Uttrykket «perifert venekateter» (PVK) er entydig og klart, og er en logisk parallell til «sentralt venekateter» (SVK). Her er vi i den heldige situasjon at man kan oversette direkte fra engelsk.

I dagligtale ved sykehusene benyttes også ofte feil benevnelse. Pasienten får for eksempel beskjed om at «nålen» kan ligge inne noen dager. Det handler da egentlig om kateteret i Veneflon-systemet eller liknende. Uttrykket «nålen» er galt og kan skape engstelse hos en del pasienter – «en *nål* i armen i flere døgn, huff».

Konklusjon

Betegnelsen *perifert venekateter* bør benyttes i kommunikasjon mellom fagfolk. Overfor pasientene bør vi slutte å si «nålen» og heller si at det legges inn «en tynn plastslange» i blodåren.

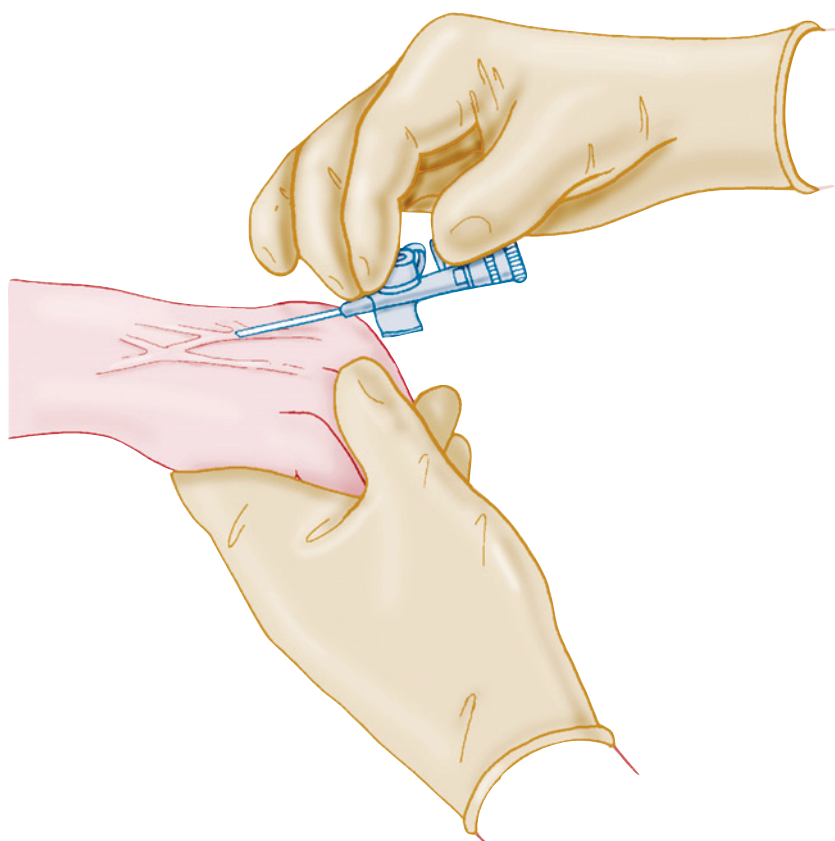
Morten Tanem
m.tanem@online.no

Morten Tanem (f. 1947) er rådgivende overlege i NAV Nord-Trøndelag i Steinkjer og tilsynslege ved Kastvollen rehabiliteringssenter på Inderøy.

Litteratur

1. Aasheim ET. Når bør venekanylen byttes? Tidsskr Nor Lægeforen 2012; 132: 2608.
2. Rickard CM, Webster J, Wallis MC et al. Routine versus clinically indicated replacement of peripheral intravenous catheters: a randomised controlled equivalence trial. Lancet 2012; 380: 1066–74.
3. Sunde K, Bendz B. Innleggelse av venekanyle. <http://innhold.legesiden.no/fulltekstboker/turnuslegeboka/anestesi-intensivmedisin/innleggelse-av-venekanyle-1> [15.1.2013].
4. Ordliste. Tidsskrift for Den norske legeforening. <http://tidsskriftet.no/Innhold/Forfatterveiledningen/Spraak/Ordliste/V> [15.1.2013].

Mottatt 14.12.2012, første revisjon innsendt 14.1.2013, godkjent 16.1.2013. Medisinsk redaktør Raida Ødegaard.

Innsettning av venekateter. Illustrasjon © K. Toverud